

Za razliku od većine evropskih zemalja, skoro sve zemlje Zapadnog Balkana planiraju izgraditi nove termoelektrane na uglj. Prema najnovijoj analizi CEE Bankwatcha, niti jedan od projekata, uključujući i projekte iz BiH, nisu se do sada dokazali da će biti u skladu sa novim standardima Evropske unije koja se odnose na zagađenje vazduha.

„Trenutno je u toku javna rasprava o Nacrtu energetske strategije u kom niti jedan od ponuđenih scenarija ne nudi dekarbonizaciju energetskog sektora, u skladu sa planovima i ciljevima EU, kojoj se navodno planiramo pridružiti. Još jedan pokazatelj da naše vlasti govore jedno, a rade drugo“, izjavila je Duška Kudra, koordinatorica programa Energija i klimatske promjene u Centru za životnu sredinu.

Ove godine, u aprilu, predstavnici država Evropske unije usvojili su novi tehnički standard za velika postrojenja za sagorijevanje, tačnije nazvana LCP BREF. LCP BREF određuje najbolje raspoložive tehnike za smanjenje zagađenja vode, vazduha i zemljišta u okviru graničnih vrijednosti emisija koje se moraju postići primjenom navedenih tehnika.

Analiza razmatra predviđene emisije u vazduh iz osam planiranih blokova termoelektrana na uglj, sa ukupnim kapacitetom od 2,6 GW, koji se planiraju izgraditi u Bosni i Hercegovini, Kosovu, Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, uključujući i termoelektranu Stanari koja je počela sa radom u septembru 2016. godine. Pet od pomenutih termoelektrana - uključujući TE Tuzla 7 i Banovići - uopšte nisu planirani u skladu sa novim standardima, dok za preostala tri planirana bloka - dva bloka TE Ugljevik III - nažalost nema dovoljno dostupnih informacija, dok TE Stanari takođe nije u skladu sa novim standardima.

Neusklađenost sa novim, gore pomenutim BREF standardima, nije problem samo za budući pristup EU, nego već sada predstavlja probleme za domaće zakonodavstvo. Zakonodavstvo i u Federaciji BiH i Republike Srpske već zahtjeva primjenu najboljih raspoloživih tehnika prilikom izdavanja ekoloških/okolinskih dozvola, što dovodi do zaključka da je novo-usvojeni LCP BREF itekako relevantan za postojeće i buduće projekte u BiH.

„Naravno je nepogodan za kompanije kada moraju napraviti promjene u već planiranim projektima da bi bili u skladu sa novim BREF standardima. Međutim, ako se ta revizija ne uradi odmah, mogu se očekivati veliki troškovi u narednih par godina. S obzirom da su ulagači u ovakve projekte, uglavnom državne firme, neisplativi projekti predstavljaju problem, ne samo za elektroprivredu, već i za cijelo društvo“, izjavljuje Pippa Gallop, koordinatorica za istraživanje u Bankwatch-u i autorka analize.

„Sada kada su energetske kompanije na zapadnom Balkanu obavezne da budu u skladu sa tržištem Evropske unije, moraju početi investirati u projekte koji će biti isplativi i u budućnosti, što i nije baš slučaj sa ugljem i energijom iz uglja.“ dodala je Ioana Ciuta, koordinatorica za energetiku u Bankwatchu. „Kako se BiH obavezala kroz ugovor o

BiH; Novi dokazi da su ulaganja u izgradnju termoelektrana u BiH investicije koje su unaprijed osuđene na propast

Energetskoj zajednici da će ispoštivati pravila tržišta, dovoljan je dokaz da nije više moguće odgađati neusklađivanje sa legislativom EU, te prestati sa traženjem subvencija. Energetske firme moraju početi da razmišljaju o budućnosti i da prestanu sa ulaganjem u prljave projekte, koji će za samo par godina izazvati probleme zbog dodatnih troškova”.

Izvor: czzs